

Ziua Națională a Opincii

Data de 4 august (1919), când Ungaria a fost eliberată de armata română, ar trebui celebrată, de Ungaria și România, ca o sărbătoare comună. Povestea aceluia moment unic în istoria celor două țări, România și Ungaria, avea să fie relatată, cu emoție și culoare, în cartea sa, Huzarul negru” (Editura Răsăritul, 1926), de generalul Marcel

Olteanu (1872-1943). Acesta a fost guvernator al Budapestei în timpul ocupației românești a Ungariei, între august și noiembrie 1919. Momentul crucial al relației a fost acela în care doi țărani români (sergentul Iordan din Dolj și caporalul Bivolaru din Mehedinți) au avut ideea de a arbora, deasupra steagului Ungariei, o opincă găurită (opinca lui

Bivolaru). A fost cea mai severă lecție de istorie pe care a primit-o Ungaria în toată existența ei. Reluăm, spre a permanentiza aducerea aminte a momentului, un fragment din acea relateare pe care am mai publicat-o în paginile revistei CERTITUDINEA. Cu speranța că într-o zi data de 4 august ar putea deveni Ziua Națională a Opincii. (Miron Manega)

mai lată se răsfața pe gît sub urechea dreaptă; mai în sus de mină, pe antebrățul stîng, se zărea o cicatrice respectabilă...

Căprarul Bivolaru, sinteza neamului său

L-am întrebat unde a fost rănit. Mi-a răspuns cu naivitate și scurt: „*Peste tot, domnule general*”. Și desfășcînd repede o moletieră, mi-a arătat o rană de schijă, abia vindecată, la pulpa dreaptă; apoi, deschind singurul nasture pe care îl mai avea la veston, puse degetul pe o diră de baionetă în lungul coastelor din dreapta, care se vedea în întregime printre cele cîteva suvițe de pinză destrămată ce alcătuiau cămașa lui Bivolaru. Și era gata să-mi mai arate, dar l-am întrerupt:

- Bine, bine... văd că ești crestat ca un răboj; dar unde ai căpătat rănilor? În ce lupte? ... Și iarăși cîntecul lui: „*Peste tot, domnule general. În Carpați, la Rășinari, la Olt, la Siret, la Oituz și chiar pe Tisa în aprilie, că eu, domnule general, am fost poate în patruzeci de atacuri mari și, în adevăr, eu sînt răbojul isprăvilor regimentului nostru... pe mine sînt crestate toate, de la 1916 încoace... și nu mă las nici mort!*...”

- Ei și acum îți pare bine că făcărăm România Mare și că faci de gardă, tu, căpraru’ Bivolaru de la Mehedinți, tocmai aci la Budapesta? Și el, încordîndu-se și privindu-mă soldăștește drept în lumina ochilor, îmi răspunse sfătios și cu mîndrie:

- E lucru mare, domnule general... Dar... am auzitără că mai e și o Vienă!... Acestui nebul în toate mințile, acestui prototip al zdrențelor noastre glorioase de la 1917, care își da seama perfect pînă unde se poate întinde fizicește România Mare, nu-i intra totuși în cap că numai pentru ce vedea s-a ostenit el și atîția au albit meleagurile cu oasele lor. El, Bivolaru, sinteza neamului său, elegant la simțire și la gîndire, fără să poată exprima, înțelegea totuși numai una: *faima și duhul românesc cît mai departe, și peste România-Mare, România spirituală, România fără hotare...*”

Dezastrul iremediabil al regatului Sfîntului Ștefan

„... Și au intrat trupele noastre în Budapesta la începutul lunii august 1919. Palatul Parlamentului maghiar a fost pus sub paza unui pluton de vînători. Șeful gărzii de la intrarea principală era sergentul Iordan, un oltean de la Craiova, potrivit de stat, negru, uscat și foarte vioi. Deasupra palatului a văzut Iordan cum filfia în vînt flamura ungurească - roșu-alb-verde [...].

Chemînd pe căprarul Bivolaru, s-au suit în norii Budapestei și au coborît steagul în lungul sforii, drept la jumătatea steajerului și, luînd apoi opinca răsufletă a căprarului, s-a urcat ca un pui de urs și a pus-o drept căciulă în capul steajerului, lăsîndu-i nojitele s-atîrne-n vînt. Și așa a filfîit multă vreme steagul maghiar cu opinca românească deasupra lui... „*Cine oare să fi făcut această tragică glumă?*” - îmi zise tovarășul meu de preumblare, domnul Ferency, un distins avocat pe care îl cunoscusem în metropola maghiară; și zicînd, îmi arătă cu mîna priveliștea originală și neașteptată, care opra în drum și întorcea capetele și altor trecători, ca fiind cel mai caracteristic și ironic simbol al îngrozitoarei realități, al catastrofelei prăbușiri a unui organism orgolios și despotic, tocmai sub călcîiul aceluia organism pe care țînuse genunchiul de fier atît amar de vreme, pe care întotdeauna l-a considerat nevrednic de lumina soarelui și de care totuși o viață-ntrăagă s-a temut... „*Cine oare să fi dat vîntului și să fi ilustrat cu atîta măiestrie și atît de dureros dezastrul iremediabil al regatului Sfîntului Ștefan?*”, mai rosti domnul Ferency, cu privirea tristă, pierdută în văzduh, întrebînd

parcă cerul unguresc, dezolant de senin în ziua aceea. Apoi se întoarse cu privirea spre mine, și deși nu mai zicea nimic, am înțeles că ar vroi o lămurire.

Îmi era milă de el, căci era un om distins la simțire. „*Mă voi interesa, domnule doctor*”, îi zisei, cu o nuanță de înduioșare și, apropiîndu-mă de santinelă, îi spusei să strige pe șeful gărzii. „*Este chiar acolea, domnule general*”, îmi răspunse vînătorul mic și îndesat, încordîndu-se și făcînd cu capul un gest despre cheiul Dunării.

- Cum îl cheamă?
- Don sergent Iordan.
- Dar tu știi cine a dat ordin de s-a acuiat opinca ceea deasupra steagului unguresc?
- Da, domnule general, chiar don sergent a dat ordin, azi dimineață, și tot dînsul a și executat ordinul... Acum stă de un ceas acolo să vadă ce-o să zică lumea și tot în cer se uită ca să îndemne și pe alții...

„Dacă din sufletul și mintea unui simplu țăran ca acesta s-a desprins o asemenea pozna, atunci nu mă mir că sînteți aci!”

Mă-ntore puțin spre stînga și nu departe zăresc un sergent și un căprar, care, fără să mă bage în seamă, gustau cu frenezie roadele isprăvii lor - ilustrația magistrală a unui moment istoric [...]. O! i-aș fi privit ceasuri întregi fără să mă satur... Și, poate, i-aș fi luat de gît și i-aș fi sărutat! Dar...

Fotografia de pe cruce a lui Constantin și a Lucreției Bivolaru (bunicii poetului Laurian Stănescu) și brevetul de decorare a lui Constantin Bivolaru de către Regele Ferdinand

le-am făcut semn să se apropie și, arătînd domnului Ferency pe sergent, i-am zis încet, foarte încet: „*Acesta este glumețul, care fără o intenție răutăcioasă, desigur; și cu toată naivitatea unui poznaș, te-a făcut poate să suferi*” ... Și domnul Ferency, scăldîndu-și ochii între genele-i umede, mi-a replicat cu adîncă melancolie:

- Dacă din sufletul și mintea unui simplu țăran ca acesta s-a desprins o asemenea pozna, atunci nu mă mir că sînteți aci!

În după-amiaza aceleiași zile, m-am îndreptat din nou spre Palatul Parlamentului. Mă simțeam dator față de Iordan; trebuia să-i dau ceea ce în fața durerii domnului Ferency, nu i-am putut da. L-am chemat - era nedespărțit de Bivolaru

-, mi-a povestit cum i-a dat în gînd și cum a înfăptuit isprava lui. L-am lăudat și mi-am plimbat mîna mult pe fața lui supță și radioasă și i-am dat un pachet de țigări regale. Și nu știu cum, m-am pomenit că iau de nas pe căprarul Bivolaru, care se tot apropia de mine și pe care, cu cît îl priveam, cu atît mai mult puneam stăpînire pe firea mea. Era mic de statură, fața îi era smeadă și foarte pîrlită de soare și vînt; în fundul capului purta niște ochi mici, căprui și scăpărători. Purta capela pe sprînceană, iar în ce privește îmbrăcămintea părea înfășurat cu totul într-un covor de petice, căruia expresia lui îi dădea ceva din prestața unor odăjdii de samurai japonez fanatic. O creștătură adîncă îi stăpînea obrazul stîng și alta

„Serbarea de la Putna – 2021”

În 15 august 2021, se împlinesc 150 de ani de la marea „Serbare de la Putna”, manifestare determinană pentru definirea identității românești în istorie. Se împlineau atunci, la 15 august 1871, 400 de ani de la întemeierea Mănăstirii Putna, ctitorie a lui Ștefan cel Mare. Inițiată și marcată, între alții, de Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Iraelie Porumbescu și Ciprian Porumbescu, la care s-au asociat tinerii români de pretutindeni, „Serbarea de la Putna” a însemnat, cu precădere, definirea idealului unității naționale, realizate cîteva decenii mai târziu. Cu aceeași ocazie a avut loc și primul Congres al Studențimii Române de pretutindeni.

La 150 de ani la acest eveniment, un comitet de inițiativă, alcătuit din Diana Paulș și alți reprezentanți ai asociațiilor tinerimii române, ai mediului cultural și spiritual românesc, a gîndit „Serbarea de la Putna – 2021” în termenii continuității unui ideal: „unitatea în cuget și simțire a tuturor românilor”, indiferent unde trăiesc, în România sau în alt colț de lume. „Serbarea de la Putna – 2021” se desfășoară sub autoritatea culturală a Academiei Române și a Patriarhiei Române. Republicăm, în întâmpinarea acestui eveniment cu perspectivă istorică, articolul despre serbarea de la Putna din 1871, apărut în numărul 35 al revistei FAMILIA, la 29 august 1871. (Miron Manega)

Serbarea de la Putna - 1871

(Text apărut în revista FAMILIA, nr. 35, 29 august 1871)

Serbarea de la Putna, în memoria lui Ștefan cel Mare, precum aflăm a ieșit foarte splendid, participând un public numeros. Începutul serbării s-a făcut sîmbătă, în 14/26 august, la zece ore, seara, cu privegherea religioasă, anunțată, la intrarea în biserică, cu 21 de salve, tragerea tuturor clopotelor sfîntei mănăstiri și splendide iluminare a bisericii și a întregii mănăstiri. Cinci preoți și un diacon îndepliniră oficiul religios.

Duminică, în 15/27 august 1871, de la opt, pînă la nouă ore, dimineața, trei rânduri de salve succesive anunțară adunarea oaspeților în porticul festiv, unde comitetul îi feliicită de bună-venire.

Șase salve anunțară începerea sfîntei liturghii. Adunarea întreagă intră în biserică, unde șapte preoți și doi diaconi celebrară sfînta liturghie, iar la priceasnă, părintele Ciupercovici, egumen al mănăstirii Putna, ținu o predică corespunzătoare hramului bisericii, o cuvîntare care face onoare talentului oratoric al sfîntei sale.

De aici, se întinse o majestuoasă procesiune, salutată de salve, pînă la porticul festiv, construit în apropiere de aleea ce conduce la mănăstire, unde se descoperiră și se sfințiră: urna de argint, epitaful doamnelor din România, al celor din Bucovina, flamura doamnelor din Iași, a doamnei Haralambie, a Institutului de Bele-arte din Iași, a domnului Popovici, din Viena, a damelor române din Crișana etc.

După acestea, domnul A. D. Xenopol, al cărui elaborat s-a admis la concurs, rosti

cuvîntarea festivă, frumoasă și bine simțită, în care a exprimat, într-un stil corect și românesc, simțăminte nobile și cugetări de înalt patriotism. Terminându-se cuvîntarea, corul teologilor români intonă acest „Imn religios”, compus anume de domnul Vasile Alecsandri, muzica de domnul A. Flechtenmacher:

„[...]Etern Atoipternic, o, Creator sublim,
Tu care ții la dreapta-ți pe Ștefan, erou sfînt,
Fă-n lume să strălucă iubita-i româtime,
Glorie ție-n ceruri, glorie pe pămînt!”

Apoi, se citiră inscripțiunile de pe daruri, și procesiunea se întoarse în biserică, spre încheierea sfîntei liturghii.

S-a dat o masă comună în portic. Președintele comitetului (Ioan Slavici – n. n.) purtă toastul prim, pentru împăratul, apoi se cântă „Gott erhalte”. Urmară, apoi, o mulțime de toasturi, și președintele numai de la doi inși luă cuvîntul: domnii Tocilescu (București) și Mureșanu (Gherla). Seara, după vecernie, mănăstirea se ilumina și se făcu foc bengalic, pe culmile munților dimprejur.

Luni, în 16/28 august, la opt ore, dimineața, junimea academică, diferiții domni reprezentanți, clerul și autoritățile publice se adunară în portic și, apoi, merseră în biserică, să asiste la sfînta liturghie, după care urmă ieșirea, cu procesiune, pentru aducerea darurilor în biserică, și părintele egumen al mănăstirii dete citire „Cuvîntului de îngropăciune, la moartea lui Ștefan cel Mare”.

Conductul festiv păși, în sunetul Bugii, clopot turnat încă de pe timpul lui Ștefan cel Mare. După intrarea în biserică, se ținu parastasul de pomenire, la care avu loc îngenunchierea generală, cu citirea rugăciunii de iertăciune, apoi corul teologilor intonă „Imnul lui Ștefan cel Mare”, făcut anume de domnul Vasile Alecsandri, muzica de domnul A. Flechtenmacher. Acest imn suna astfel:

„[...] La poalele Carpaților,
Lîng-al tău vechi mormînt,
Toți în genunchi, o, Ștefane,
Depunem jurămînt:

„Un gînd s-avem, în numele
Românului popor,
Aprîși de-amorul gloriei
Și-al patriei amor!”.

Patruzeci de salve, ca reamintire de mănăstirile zidite de marele erou, și sunetul Bugii anunțară așezarea darurilor pe mormînt. În fine, serbarea se termină, prin un ospăț comun, cu un discurs președințial.

După serbare, junii prezenți țînură un congres, unde, între altele, se decise a se edita un ziar al junimii. Acesta va apare la Viena, sub titlul „Naționalismul” (n.r. atunci a rostit Eminescu, într-un discurs antologic, fraza istorică: „*Suntem români și punctum!*”)

Acum, să ne reîntoarcem la unele detalii!

Urna consacrativă, ce s-a depus pe mormîntul viteazului Ștefan cel Mare, turnată în argint curat și lucrată cu destulă artă și bun gust, are următoarea inscripțiune: „*Eroului. Învîngătorului. Apărătorului existenței române. Scutului creștinătății. Lui Ștefan cel Mare. Junimea română academică. MDCCCLXX*”.

Epitaful trimis de doamna Maria C. A. Rosetti și acela al doamnelor din Bucovina, unul lucrat pe catifea albastră-închis, și altul pe catifea roșie-conabia, sunt niște odoare, în adevăr prețioase.

Arcul de triumf, ce se înalță pe calea ce conduce la mănăstire, fu dedicat „Memoriei lui Ștefan cel Mare, mîntuitorul neamului!” Pe frontispiciile laterale, au fost, în stînga, versurile: „*Ștefan, Ștefan, Domnul mare, / Seamă pe lume nu are / Decît numai mîndrul soare*”, iar de-a dreapta: „*Ștefan, voivodul Ștefan, / Bate pe turc, pe tatar, / Bate pe leah, pe maghiar!*”.

Stindardele principale au purtat numele celor mai însemnați fondatori ai țărilor și neamului român, ca Traian, Dragoș, Radu-Negru; al celor mai devotați bărbați pentru romînitare, ca Iancu, Horia-Cloșca-Crișan, Tudor Vladimirescu etc.

În decursul serbării, s-au împărțit și niște medalii de bronz și argint, bătute anume pentru festivitatea acesta, cu următoarea inscripțiune: „*Putna – 15 august 1871*”, iar pe cealaltă parte: „*Memoriei lui Ștefan cel Mare – Răvîntorii gloriilor străbune*”.

La această serbare, România fu mai bine reprezentată, mai multe orașe trimiseră anume delegați, întocmai ca și Societatea Academică (viitoarea Academie Română – n. n.). Dintre somitățile literare, numai domnii Cogălniceanu și Vasile Alecsandri participară, dar și aceștia numai jumătate de zi.

Boierimea Bucovinei, din cauze mai înalte, politice, excelă prin absența sa admirabilă. Transilvania fu reprezentată prin trei inși, Ungaria, de asemenea.

Sursă: dragusanul.ro

ANDREA MEMNO

„O, Doamne, pana-mi tremură când scriu execuția ce am văzut!”

Pe data de 15 august 1714, ultimul mare domnitor român din Evul Mediu, Constantin Brâncoveanu, își pierdea viața, decapitat de turci pe malul Bosforului. Înainte de a muri, Brâncoveanu, în vîrstă de 60 de ani, își vedea cei patru fii și pe ginerele Ianache Văcărescu, decapitați. Supliciu, dar și execuția Brâncovenilor a fost descrisă detaliat de cronicarii vremii, care au asistat la tragedia familiei muntenesti. Unul dintre ei a fost Andrea Memno, plenipotențiarul Veneției la înalta Poartă, într-o scrisoare emoționantă, din ziua de 31 august 1714, prezentată mai târziu de Nicolae Iorga.

„Duminică, 15 august, de dimineață, s-a tăiat capul bătrînului principe al Valahiei, tuturor fiilor lui și al unui boier care îi era vistier: *lată cum s-a făcut: încă de dimineață Sultanul Ahmed se puse într-un caiac împărătesc și veni la Serai, pe canalul Mării Negre, în fața căreia era o piață unde a adus pe Brâncoveanu Voievod, pe cei patru băieți ai lui și pe vistierul Văcărescu. I-au pus în genunchi unul lîngă altul, la o oarecare depărtare. Un gâde le-a scos căciulile din cap și sultanul i-a mustrat, făcându-i haini. Apoi li se deteră voie a face o scurtă rugăciune. Înainte de a se ridica securea deasupra capului, au fost întrebați de voiesc să se facă*

turci și atunci vor fi iertați. Glasul cel înăbușit de credință al Brâncoveanului răsună și zice înspăimîntat de această insultă: «Fiii mei! lată toate avuțiile și tot ce am avut am pierdut; să nu ne pierdem înso sufletele! Stați tari și bărbătești, dragii mei, și nu băgați în seamă moartea. Priviți la Hristos Mîntuitorul nostru, câte a răbdat pentru noi și cu ce moarte de ocară a murit! Credeți tare întru aceasta și nu vă mișcați, nici vă clătinați în credința cea pravoslavnică!». La aceste cuvinte, Ahmed se făcu ca un leu turbat și porunci să li se taie capetele. Gădele înfiorător ridică securea și capul marelui visticier Văcărescu se rostogoli pe pămînt. Apoi începu cu uciderea copiilor, începînd cu cel mai mare. Când gădele ridică securea la capul celui mai tînăr dintre copii, Mateiaș, numai de 12 ani, acesta se îngrozi de spaimă. Sărmanul copilăș, văzînd atîta sînge de la frații săi și de la Văcărescu, se rugă de sultan să-l ierte, făgăduindu-i că se va face turc. Însă părintele său, domnul Brâncoveanu, al cărui cap a căzut la urmă, înfruntă pe fiul său și zise: «Mai bine să mori în legea creștinească decît să te faci păgîn, lepădându-te de Iisus Hristos pentru a trăi cîțiva ani mai mult pe pămînt». Copilașul ascultă, ridică capul și cu glas îngereșc zise gădelui: «Vreau să mor creștin! Lovește!». În urmă ucise și pe Brâncoveanu. O, Doamne, Doamne, pana-mi tremură când scriu execuția ce am văzut și mă întreb: putut a fi de față cineva și să nu fi plîns, văzînd capul nevinovatului Mateiaș, tînăr, tinerel, rostogolit pe jos, lîngă capul părintelui său, părănd a-l îmbrățișa!”